
EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (“Rheoliadau 2005”). Mae Rheoliadau 2005 yn gwneud darpariaeth o ran cyfrifon ac archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru y mae'n ofynnol i'w cyfrifon gael eu harchwilio yn unol â Rhan 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (“Deddf 2004”) (ac eithrio byrddau prawf lleol).

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan adrannau 39 a 58 o Ddeddf 2004.

Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 31 Mawrth 2010 ac felly maent yn effeithiol o ran cyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol 2009/2010 (ac eithrio fel a nodir yn wahanol yn y Nodyn hwn).

Mae rheoliad 4 yn darparu diffiniad o is-gydbwyllgor ac mae'n dynodi pa ddogfen sy'n disgrifio arferion cyfrifyddu priodol, at ddibenion y Rheoliadau hyn, ar gyfer byrddau draenio mewnol.

Mae rheoliadau 6 a 7 yn ailstrwythuro'r darpariaethau yn Rheoliadau 2005 ynghylch (a) pa gyrff sydd i baratoi datganiadau o gyfrifon a (b) y nodyn ar dâl y staff sydd i fynd gyda datganiadau o'r fath. Mae Rheoliadau 2005 yn ei gwneud yn ofynnol bod nodyn yn cael ei wneud o nifer yr holl gyflogeion yr oedd cyfanswm eu tâl yn fwy na £60,000 y flwyddyn, i'w rhestru rhwng bachau graddfeydd o £10,000. Mae rheoliad 7 yn ymestyn y gofyniad hwn i swyddogion heddlu, ac mae hefyd yn newid y bachau yn y raddfa i luosrifau o £5,000. Mae'n eithrio swyddogion sy'n cael eu dal gan y gofyniad newydd i ddatgelu manylion tâl unigol.

Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn cyflwyno gofyniad newydd i ddatgelu manylion tâl unigol y cyflogeion hyn a'r swyddogion heddlu perthnasol ar gyfer pob blwyddyn ariannol, o dan y categorïau canlynol:

- (i) cyflogau, ffioedd a lwfansau;
- (ii) bonysau;
- (iii) lwfans treuliau;
- (iv) iawndal am golli cyflogaeth;
- (v) cyfraniad pensiwn;
- (vi) unrhyw enillion eraill; a
- (vii) yn achos swyddogion heddlu perthnasol, unrhyw daliadau eraill a wnaed iddynt.

Mae ‘cyflogai’ yn cynnwys deiliad swydd o dan gorff llywodraeth leol (ond nid cynghorydd etholedig). Cyflogai hyn yw person y mae ei gyflog dros £150,000 y flwyddyn, neu y mae ei gyflog yn £60,000 o leiaf y flwyddyn (i'w gyfrifo pro rata i gyflogai rhan-amser) a'i fod:

- (a) yn bennaeth dynodedig gwasanaeth cyflogedig, yn brif swyddog statudol neu'n brif swyddog anstatudol corff llywodraeth leol, a bod i'r termau hynny yr ystyr a roddir gan Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;
- (b) yn bennaeth staff corff llywodraeth leol nad oes ganddo bennaeth dynodedig gwasanaeth cyflogedig; neu
- (c) yn berson a chanddo gyfrifoldebau dros reoli corff llywodraeth leol i'r graddau bod gan y person bŵer i gyfarwyddo neu reoli prif weithgareddau'r corff.

Mae “swyddog heddlu perthnasol” yn brif gwnstabl ac unrhyw swyddog arall o'r heddlu sy'n uwch na rheng uwcharolygydd y mae ei gyflog yn £150,000 neu fwy y flwyddyn.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

Mae'r diffiniad a roddir i “cyfraniad at bensiwn y person” yn ei gwneud yn glir mai'r ffigur i'w ddatgelu yw cyfran cyfraniad y corff llywodraeth leol i'r cynllun cyfrannu perthnasol a all fod yn gysylltiedig â'r cyflogai hŷn neu'r swyddog heddlu perthnasol ac nad yw'n cynnwys unrhyw gyfraniad a wnaed gan y cyflogai hŷn neu gan y swyddog heddlu perthnasol.

Nid yw'r rhwymedigaeth i ddatgelu tâl cyflogeion hŷn a swyddogion heddlu perthnasol yn gymwys ar gyfer cyfrifon a gafodd eu paratoi am y flwyddyn ariannol 2009/2010 mewn achosion yr oedd gan y person o dan sylw fudd cytundeb cyfrinachedd o ran y tâl a dderbyniwyd.

Mae Byrddau Draenio Mewnol, sy'n gyfrifol am ddraenio tir mewn rhai rhannau o'r wlad o dan [Ddeddf Draenio Tir 1991 \(p. 59\)](#), yn paratoi eu cyfrifon blynyddol ar sail sy'n cydnabod yn llawn ddyled pensiwn yn y dyfodol sydd wedi cronni ar gyfer y flwyddyn honno o ran eu cyflogeion. Yn yr arferion cyfrifyddu y mae awdurdodau lleol yn eu dilyn disodlir y dyledion hynny gan gyfraniad y cyflogwr y mae'n ofynnol iddo ei wneud i'r gronfa pensiwn a symiau eraill sy'n ddyledus i'w talu yn y flwyddyn. Mae rheoliad 8 o'r Rheoliadau hyn yn cymhwyso'r un egwyddor i fyrddau draenio.

Mae rheoliad 9 yn darparu y bydd yn ofynnol i is-gydbwyllgor baratoi cyfrif incwm a gwariant a mantolen ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Mae hefyd yn cynyddu'r trothwy o £100,000 i £200,000 ar gyfer y cynghorau cymuned y mae eu gwariant gros yn llai na £1m. Felly—

- mewn achos pan fo gwariant y cyngor cymuned yn £200,000 neu fwy, caiff cyngor o'r fath ddewis p'un ai paratoi datganiad o gyfrifon neu gyfrif incwm a gwariant a datganiad o falansau, ac
- mewn achos pan fo gwariant y cyngor cymuned yn llai na £200,000, caiff cyngor o'r fath ddewis p'un ai paratoi cofnod o dderbyniadau a thaliadau neu gyfrif incwm a gwariant a datganiad o falansau.

Mae rheoliad 10 yn ailstrwythuro'r darpariaethau yn Rheoliadau 2005 sy'n gosod rhwymedigaethau ar gyrff llywodraeth leol i baratoi datganiadau o gyfrifon etc yn unol â Rheoliadau 2005. Mae hefyd yn ailstrwythuro ac yn ymestyn y rhwymedigaethau sydd ar swyddogion cyllid cyfrifol i lofnodi ac ardystio'r datganiadau etc ar adegau priodol.

Mae rheoliad 11 yn diwygio'r ddarpariaeth yn Rheoliadau 2005 ynghylch cymeradwyo cyfrifon, i'r perwyl y bydd yn rhaid i gorff llywodraeth leol gymeradwyo'r cyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol erbyn 30 Medi. Rhaid cael ail gymeradwyaeth os rhoddwyd y gymeradwyaeth gyntaf cyn gorffen yr archwiliad o'r cyfrifon hynny.

Rhaid i'r gyrff llywodraeth leol y mae Rheoliadau 2005 yn gymwys iddynt gyhoeddi eu cyfrifon neu gyhoeddi'r wybodaeth ofynnol. Mae rheoliad 13 yn diwygio'r ddarpariaeth bresennol i'r perwyl mai'r dyddiad perthnasol i'r holl gyrff ar gyfer cyhoeddi fydd 30 Medi.

Mae rheoliad 15 yn diwygio'r darpariaethau yn Rheoliadau 2005 ynglŷn â'r dogfennau sydd i fod ar gael i'w gweld gan y cyhoedd ar ôl gorffen yr archwiliad. Mae rheoliad 18 yn gwneud darpariaeth drosiannol ar gyfer cynghorau cymuned sydd ag incwm neu wariant gros sy'n llai na £1m, awdurdodau iechyd porthladdoedd, pwyllgorau cynllunio trwyddedu a byrddau draenio mewnol. Ni fydd y gofynion canlynol yn cael effaith hyd nes y cyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol 2012/2013—

- y gofyniad bod swyddogion ariannol cyfrifol yn lofnodi ac yn ardystio cyfrifon erbyn 30 Mehefin (yn y cyfamser, 30 Medi fydd hyn) (gweler rheoliad 8B(2)(a) o Reoliadau 2005 fel y'i mewnosodir gan y Rheoliadau hyn);
- y gofynion bod y gyrff hyn yn cymeradwyo cyfrifon ac yn cyhoeddi eu cyfrifon (neu'r wybodaeth ofynnol) erbyn 30 Medi (yn y cyfamser, 31 Rhagfyr fydd hyn) (gweler rheoliadau 9(3) ac 11 o Reoliadau 2005 fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn).

Gwneir rhai mân ddiwygiadau i Reoliadau 2005.